

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי 1 בניסן תשע"ו

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

קידושין - ל"ד

1. מה הדוגמא למצוות עשה שהזמן גרמא ושלא הזמן גרמא?

- א. שהזמן גרמא - סוכה, ולולב, שופר, וציצית, ותפילין.
- ב. שלא הזמן גרמא - מזוזה, מעקה, אבידה, ושילוח הקן.

2. היכן מצינו יוצאים מכלל זה?

- א. שהזמן גרמא וחייבות - מצה [כל שישנו בבל תאכל חמץ ישנו בקום אכול מצה], שמחה [ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך], הקהל [להדיא].
- ב. שלא הזמן גרמא ופטורות - תלמוד תורה, פריה ורביה [איש דרכו לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש], ופדיון הבן. וביאר ר' יוחנן: אין למדין מן הכללות אפילו במקום שנאמר בו חוץ, וכפי ששינונו 'בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומלח' כיון שאינם מזינים, ואף שגם בכמהין ופטורות אין מערבין.

3. מה המקור שהזמן גרמא - נשים פטורות?

- א. כל המצוות נלמדות בבמה מצינו מתפילין שפטורות ותפילין נלמדו מתלמוד תורה.
- ב. ואין להקיש תפילין למזוזה שחייבות כיון שבפרשה שניה לא הוקשו, ות"ת הוקש בין בפרשה ראשונה בין בפרשה שניה. אין להקיש מזוזה לת"ת שפטורות - כיון שכתוב: למען ירבו ימיכם, וכי נשים אינם צריכות חיים?

4. מדוע הוצרכו ללימוד 'האזרח' לפטור נשים מסוכה הרי הזמן גרמא?

- א. אביי - כדי שלא נדרוש 'בסוכות תשבו', תשבו - כעין תדורו, מה דירה - איש ואשתו, אף סוכה - איש ואשתו.
- ב. רבא - כדי שלא נדרוש ט"ו ט"ו מחג המצות שחייבות.

5. מדוע הוצרכו ללימוד 'זכורך' להוציא את הנשים, הרי הזמן גרמא?

כדי שלא נדרוש 'ראיה ראייה' מהקהל לחייבם.

6. מאלו מקומות אין ללמוד לחייב נשים במ"ע שהזמן גרמא?

- א. אין ללמוד ממצוות שמחה לחייב - כיון שהמצוה מתקיימת על ידי בעלה שמצווה לשמחה, ובאלמנה מדובר בשרויה אצלו.
- ב. אין ללמוד מהקהל - כיון שמצוה והקהל שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים. אמנם אין להקשות שגם תפילין וראיה שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדים שפטורה: כיון ששני הכתובים נצרכים: לולי נכתב בראיה הו"א 'ראיה ראייה' מהקהל לחייבם, לולי נכתב בתפילין הו"א נקיש למזוזה לחייבם. אבל מצוה והקהל אין שניהם נצרכים כיון שבהקהל היה אפשר ללמוד שנשים חייבות בקל וחומר מהטף - ובהכרח כדי ללמד.

7. המקור שמצוות עשה שלא הזמן גרמא נשים חייבות. למדו ממורא שנשים חייבות בו. מדוע לא למדו מתלמוד תורה שיהיו פטורות?

- א. כיון שתלמוד תורה ופריה ורביה שני כתובים הבאים כאחד, ואין מלמדים.
- ב. ולר' יוחנן בן ברוקה שאף האשה מצווה בפו"ר, ת"ת ופדיון הבן שני כתובים ואין מלמדים. ואין לטעון שלשיטתו יהיו פריה ורביה ומורא שני כתובים הבאים כאחד ואין מלמדים שפטורה, [כיון ששניהם נצרכים וכפי שנתבאר].